

รายงานองค์ความรู้ที่มีการจัดการ

IAS – KM V.3 – HRD & QC

เรื่อง

แนวทางการปฏิบัติงานตรวจสอบภายใน

จัดทำโดย

สำนักงานตรวจสอบภายในทหารเรือ

ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๔

คู่มือการตรวจสอบภายในของ สตท.ทร.

๑. คู่มือกระบวนการหลักการตรวจสอบภายใน (Internal Audit Core Process – Knowledge Management : IAC – KM)

- ๑.๑ ฉบับที่ ๑ การตรวจสอบการเงิน (Volume 1 – Financial Audit : V.1 – F.A.)
- ๑.๒ ฉบับที่ ๒ การตรวจสอบตามกฎระเบียบ (Volume 2 – Compliance Audit : V.2 – C.A.)
- ๑.๓ ฉบับที่ ๓ การตรวจสอบดำเนินงาน (Volume 3 – Performance Audit : V.3 – P.A.)
- ๑.๔ ฉบับที่ ๔ งานบริการให้คำปรึกษา (Volume 4 – Consulting Services : V.4 – C.S.)

๒. คู่มือกระบวนการสนับสนุนการตรวจสอบภายใน (Internal Audit Support Process – Knowledge Management : IAS – KM)

- ๒.๑ ฉบับที่ ๑ การวางแผนการตรวจสอบ (Volume 1 – PLANNING : V.1 – PLANNING)
- ๒.๒ ฉบับที่ ๒ การรายงานและการติดตามผลการตรวจสอบ (Volume 2 – REPORT : V.2 – REPORT)
- ๒.๓ ฉบับที่ ๓ การบริหารทรัพยากรบุคคลและการประกันคุณภาพงานตรวจสอบภายใน (Volume 3 – Human Resources Development & Quality Control : V.3 – HRD & QC)

ตารางแสดงคู่มือการตรวจสอบภายในของ สตท.ทร.

กระบวนการ	คู่มือ	เรื่อง
1. IAC – KM		
	V.1 – F.A.	
	V.2 – C.A.	
	V.3 – P.A.	
	V.4 – C.S.	
2. IAS – KM		
	V.1 – PLANNING	
	V.2 – REPORT	
	V.3 – HRD & QC	แนวทางการปฏิบัติงานตรวจสอบภายใน

คำนำ

การตรวจสอบภายในเป็นเครื่องมือของผู้บังคับบัญชา ช่วยในการบริหารงานทั้งในด้านการดำเนินงานและการควบคุมภายในของหน่วยงาน คู่มือแนวทางการปฏิบัติงานตรวจสอบภายในฉบับนี้เป็นหนึ่งในเครื่องมือของผู้ตรวจสอบภายในที่ใช้ในการปฏิบัติงาน เพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นมาตรฐาน เพิ่มประสิทธิภาพ และคุณภาพของงานตรวจสอบภายใน เพื่อเป็นแนวทางเบื้องต้นสำหรับการปฏิบัติงานของผู้ตรวจสอบภายใน คู่มือฉบับนี้คงให้ประโยชน์แก่ผู้ที่นำไปใช้งาน และหากมีข้อผิดพลาดประการใดในคู่มือฉบับนี้ กองตรวจสอบภายในที่ ๑ ขออภัยขอรับเพื่อนำไปปรับปรุงแก้ไขต่อไป

คณะผู้จัดทำ KM กตบ.๑ สตน.ทร.

พฤษภาคม ๒๕๖๔

สารบัญ

เนื้อเรื่อง	หน้า
บทที่ ๑ บทนำ	๑
๑. ความหมายของการตรวจสอบภายใน	๑
๒. วัตถุประสงค์	๑
๓. ขอบเขต	๑
บทที่ ๒ กระบวนการปฏิบัติงานตรวจสอบภายใน	๓
๑. การวางแผนการตรวจสอบภายใน	๓
๒. การปฏิบัติงานตรวจสอบ	๓
๓. การจัดทำรายงานและติดตามผล	๔
บรรณานุกรม	๖

บทที่ ๑ บทนำ

๑. ความหมายของการตรวจสอบภายใน

การตรวจสอบภายใน หมายถึง กิจกรรมการให้ความเชื่อมั่นและการให้คำปรึกษาอย่างเที่ยงธรรม และเป็นอิสระ ซึ่งจัดให้มีขึ้นเพื่อเพิ่มคุณค่าและปรับปรุงการปฏิบัติงานของส่วนราชการให้ดีขึ้น การตรวจสอบภายในจะช่วยให้ส่วนราชการบรรลุถึงเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ด้วยการประเมินและปรับปรุงประสิทธิผลของกระบวนการการบริหารความเสี่ยง การควบคุม และการกำกับดูแลอย่างเป็นระบบ

๒. วัตถุประสงค์

สำนักงานตรวจสอบภายในทหารเรือเป็นหน่วยงานที่จัดตั้งขึ้น เพื่อเสนอแนะและให้คำปรึกษาแก่หน่วยรับตรวจ เพื่อให้เกิดความมั่นใจว่าการปฏิบัติงานของส่วนราชการในกองทัพเรือมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล มีระบบการควบคุมภายในที่เพียงพอ รวมทั้งความถูกต้องเชื่อถือได้ของข้อมูลตามขอบเขตการตรวจสอบภายใน

๓. ขอบเขต

ขอบเขตการตรวจสอบภายในจะครอบคลุมการตรวจสอบการบริหาร และการปฏิบัติงานด้านการงบประมาณ ด้านการเงินและการบัญชี ด้านการพัสดุและทรัพย์สิน การวิเคราะห์สอบทานและประเมินผลระบบการควบคุมภายในของหน่วยรับตรวจ รวมทั้งสนับสนุนการตรวจสอบภายในอื่นตามที่ได้รับมอบหมายซึ่งประกอบด้วย

๓.๑ การตรวจสอบทางการเงิน การตรวจสอบการปฏิบัติตามข้อกำหนด การตรวจสอบการดำเนินงาน การตรวจสอบการบริหาร การตรวจสอบระบบงานสารสนเทศ และการตรวจสอบพิเศษ ตามแนวทางมาตรฐานการตรวจสอบภายในที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติวินัยการเงินการคลังของรัฐ พ.ศ. ๒๕๖๑ หลักเกณฑ์กระทรวงการคลังว่าด้วยมาตรฐานและหลักเกณฑ์ปฏิบัติการตรวจสอบภายในสำหรับหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๖๑ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

๓.๒ การวิเคราะห์ สอบทาน ประเมินความเพียงพอและประสิทธิผลระบบการควบคุมภายในของหน่วยรับตรวจ ตามหลักเกณฑ์กระทรวงการคลังว่าด้วยมาตรฐานและหลักเกณฑ์ปฏิบัติการควบคุมภายในสำหรับหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๖๑

๓.๓ ประเมินความมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการดำเนินงานในหน้าที่ของหน่วยรับตรวจ เสนอแนะการปรับปรุงการบริหารความเสี่ยง การควบคุม และการกำกับดูแลอย่างต่อเนื่อง

๓.๔ สอบทานระบบการปฏิบัติงานตามมาตรฐาน และ/หรือกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ คำสั่งที่ทางราชการกำหนด เพื่อให้มั่นใจได้ว่าจะสามารถนำไปสู่การปฏิบัติงานที่ตรงตามเป้าหมาย วัตถุประสงค์และสอดคล้องกับนโยบายของกองทัพเรือ

๓.๕ สอบทานความถูกต้องและเชื่อถือได้ของข้อมูลการดำเนินงานและการเงิน

๓.๖ ตรวจสอบระบบการดูแลรักษา และความปลอดภัยของทรัพย์สินของหน่วยรับตรวจให้มีความเหมาะสมกับประเภทของทรัพย์สินนั้น

๓.๗ ประเมินผลการดำเนินงานของหน่วยรับตรวจ

๓.๘ วิเคราะห์และประเมินความมีประสิทธิภาพ ประหยัด และคุ้มค่าในการใช้ทรัพยากร

๓.๙ ตรวจสอบภายในอื่น ๆ ตามนโยบายหรือคำสั่งกองทัพเรือ

ทั้งนี้ หากหลักเกณฑ์กระทรวงการคลังหรือระเบียบที่เกี่ยวข้องดังกล่าวข้างต้น ได้มีการเปลี่ยนแปลง โดยประกาศยกเลิก แก้ไข หรือปรับปรุงให้ถือปฏิบัติตามที่ได้มีการประกาศเปลี่ยนแปลงโดยเคร่งครัด

บทที่ ๒

กระบวนการปฏิบัติงานตรวจสอบภายใน

๑. การวางแผนการตรวจสอบภายใน

๑.๑ คณะทำงานยุทธศาสตร์การวางแผนการตรวจสอบภายในของ สตน.ทร.ร่วมพิจารณากรอบแผนการตรวจสอบภายในประจำปี โดยทบทวนแผนการตรวจสอบภายในฯ ในปัจจุบันและรับทราบนโยบายจาก ผอ.สตน.ทร. เพื่อกำหนดกรอบแผนการตรวจสอบภายในฯ และดำเนินการจัดทำร่างแผนการตรวจสอบภายในฯ ในปีถัดไป

๑.๒ นำข้อมูลที่เกี่ยวข้องของหน่วยรับตรวจที่อยู่ในความรับผิดชอบในปีที่ผ่านมา มาประเมินความเสี่ยง ดังนี้

๑.๒.๑ การระบุปัจจัยเสี่ยงภายนอก ที่มีผลกระทบให้เกิดความเสี่ยงในด้านกลยุทธ์ ด้านการดำเนินงาน หรือการปฏิบัติงาน ด้านการบริหารความรู้ ด้านการเงิน และด้านกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ

๑.๒.๒ การวิเคราะห์ความเสี่ยง โดยใช้หลักทางคณิตศาสตร์ เช่น การหาค่าถัวเฉลี่ย การคิดอัตราร้อยละ เป็นต้น

๑.๒.๓ การจัดลำดับความเสี่ยงโดยการจัดทำการสรุปผลการวิเคราะห์ความเสี่ยงของทุกหน่วย หรือกิจกรรมที่ประเมินแยกตามกิจกรรม/โครงการ เพื่อให้ทราบว่าหน่วยใดหรือกิจกรรม/โครงการใดมีความเสี่ยงในภาพรวมอยู่ในระดับใด จากนั้นจึงนำค่าคะแนนมาจัดเรียงลำดับตามหน่วยงานหรือกิจกรรมหรือโครงการจากมากไปหาน้อย เพื่อดำเนินการวางแผนการตรวจสอบต่อไป

๑.๒.๔ คณะทำงานยุทธศาสตร์การวางแผนการตรวจสอบภายในจัดทำแผนการตรวจสอบประจำปีเสนอ ผอ.สตน.ทร.เพื่อนำเรียน ผบ.ทร. กรุณยานุมัติแผนการตรวจสอบภายในประจำปีของ สตน.ทร. ภายใน ก.ย.ของทุกปี

๑.๒.๕ สตน.ทร.สำเนาแจ้งแผนการตรวจสอบภายในประจำปีของ สตน.ทร. ที่ ผบ.ทร.ได้กรุณยานุมัติแล้วให้หน่วยรับตรวจทราบ เพื่อดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป

๒. การปฏิบัติงานตรวจสอบ

๒.๑ ผู้ตรวจสอบภายในรับนโยบายจาก ผอ.สตน.ทร. เพื่อเป็นแนวทางในการวางแผนการปฏิบัติงานตรวจสอบ (Engagement Plan)

๒.๒ กองตรวจสอบภายในที่ ๑ - ๔ จัดทำหนังสือส่งกรรมการเข้าตรวจสอบหน่วยรับตรวจตามแผนการปฏิบัติงานประจำปี

๒.๓ ผู้ตรวจสอบภายในจัดทำแผนการตรวจสอบ (Audit Plan) การประเมินความเสี่ยงของหน่วยรับตรวจ และปฏิบัติงานตรวจสอบตามคู่มือที่ สตน.ทร.จัดทำขึ้น

๒.๔ ผู้ตรวจสอบภายในจัดทำแผนการปฏิบัติงาน (Engagement Plan) โดยนำความเสี่ยงตามข้อ ๒.๓ มาประกอบการจัดทำแผนการปฏิบัติงาน (Engagement Plan) เพื่อวางแผนการตรวจสอบให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อย

๒.๕ ผอ.สตน.ทร. หรือ รอง ผอ.สตน.ทร. หรือ ผอ.กตน. ๑ - ๔ สตน.ทร. นำผู้ตรวจสอบภายในรายงานเข้าเปิดตรวจสอบกับหัวหน้าหน่วยรับตรวจ และดำเนินการตรวจสอบตามหัวข้อและขอบเขตให้เป็นไปตามแผนการปฏิบัติงาน (Engagement Plan)

๒.๖ บันทึกข้อมูลและข้อตรวจพบที่ได้จากการตรวจสอบลงกระดาษทำการ เพื่อใช้ประกอบในการเขียนรายงานผลการตรวจสอบ

๒.๗ สรุปผลการตรวจสอบเบื้องต้นเพื่อแจ้งให้หน่วยรับตรวจทราบเป็นลายลักษณ์อักษร

๒.๘ ผอ.สตน.ทร. หรือ รอง ผอ.สตน.ทร. หรือ ผอ.กตน. ๑ - ๔ สตน.ทร. นำผู้ตรวจสอบภายใน
เข้าสรุปปิดตรวจกับหัวหน้าหน่วยรับตรวจ

๓. การจัดทำรายงานและติดตามผล

๓.๑ การรายงานผลการตรวจสอบ

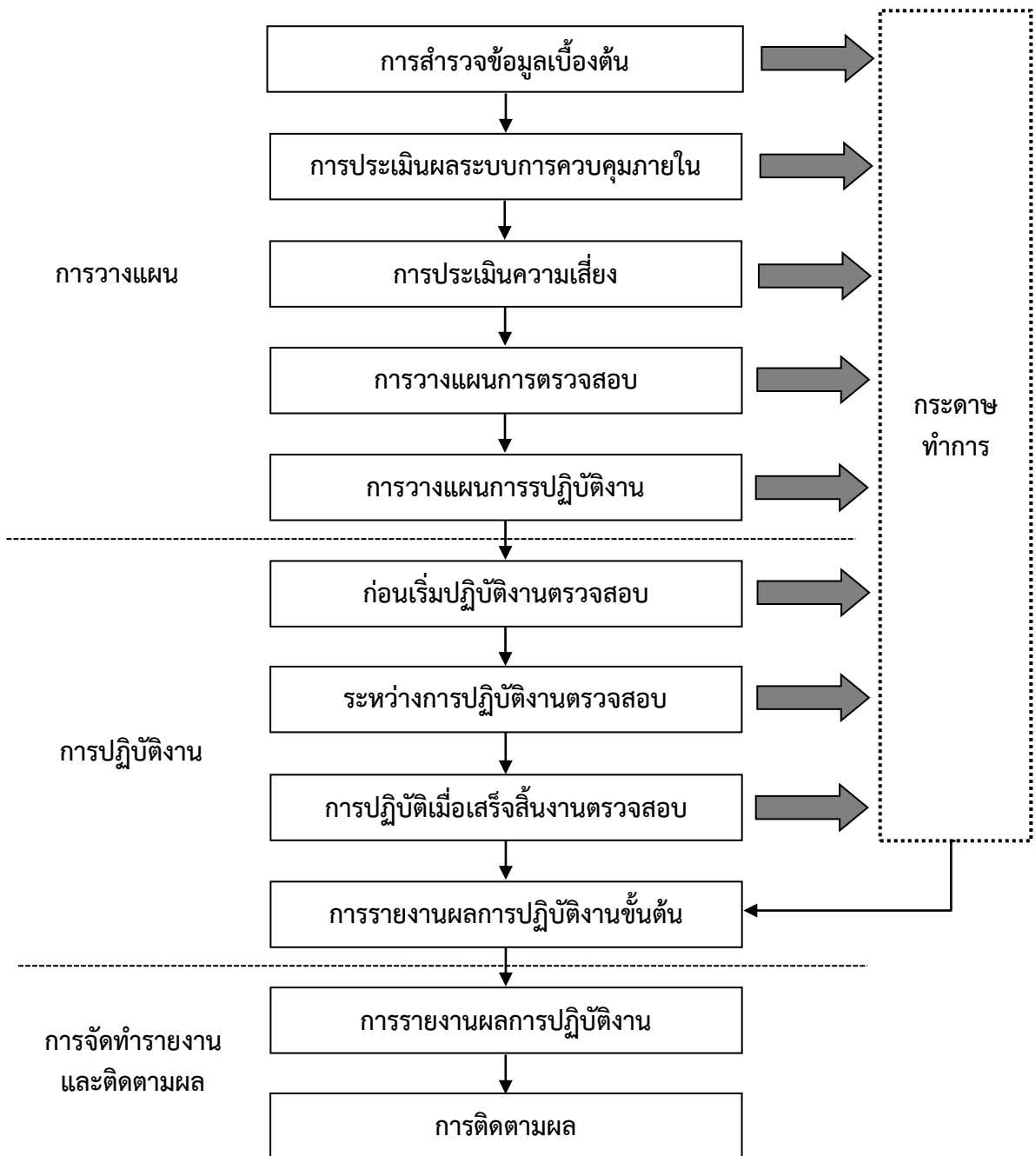
๓.๑.๑ ชุดตรวจนำผลการตรวจสอบ ข้อมูลทั้งหมดทุกชั้นตอน ข้อบกพร่องที่ตรวจพบ
ประเด็นความเสี่ยงที่สำคัญ รวมถึงเรื่องอื่น ๆ มาสรุปผลและจัดทำร่างรายงานผลการตรวจสอบภายในของ
หน่วยรับตรวจ แล้วเสนอผ่าน หน.สายตรวจฯ รอง ผอ.กองฯ และ ผอ.กองฯ ตามลำดับชั้น

๓.๑.๒ นำรายงานผลการตรวจสอบภายในตามข้อ ๓.๑.๑ เสนอ ผอ.สตน.ทร. ผ่านธุรการ
สตน.ทร. เพื่อนำเรียน ผบ.ทร. ภายใน ๒ เดือน นับจากวันที่ดำเนินการตรวจสอบแล้วเสร็จตามแผน

๓.๒ การติดตามผลการตรวจสอบภายในตามข้อเสนอแนะ

โดยให้หน่วยรับตรวจรายงานผลการดำเนินการทุก ๖๐ วัน เสนอ ทร. ผ่าน สตน.ทร.
จนกว่าจะแล้วเสร็จ และ สตน.ทร. จะใช้เป็นข้อมูลในการติดตามผลการปฏิบัติตามข้อเสนอแนะของหน่วยรับ
ตรวจในการเข้าตรวจในครั้งต่อไป

กระบวนการปฏิบัติงานตรวจสอบภายใน (Internal Audit Process)

บรรณานุกรม

๑. พระราชบัญญัติวินัยการเงินการคลังของรัฐ พ.ศ.๒๕๖๑
๒. พระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ.๒๕๖๐
๓. ระเบียบกระทรวงการคลัง ว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ.๒๕๖๐
๔. หลักเกณฑ์กระทรวงการคลัง ว่าด้วยมาตรฐานและหลักเกณฑ์การตรวจสอบภายในสำหรับหน่วยงานของรัฐ พ.ศ.๒๕๖๑ และที่แก้ไขเพิ่มเติม
๕. หลักเกณฑ์กระทรวงการคลัง ว่าด้วยมาตรฐานและหลักเกณฑ์การปฏิบัติการควบคุมภายในสำหรับหน่วยงานของรัฐ พ.ศ.๒๕๖๑
๖. แนวปฏิบัติการตรวจสอบภายใน กลุ่มงานมาตรฐานด้านการตรวจสอบภายใน กรมบัญชีกลาง กระทรวงการคลัง
๗. คู่มือการปฏิบัติงานด้านการตรวจสอบภายใน กรมบัญชีกลาง กระทรวงการคลัง